

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2507>

Number: 28 , p. 207-223, Autumn II 2014

KURUMSAL YÖNETİM ANLAYIŞINDA MUHASEBENİN YERİ VE ÖNEMİ: TRB1 BÖLGESİNDE YAPILAN BİR UYGULAMA

*THE PLACE AND IMPORTANCE OF ACCOUNTING IN THE
CORPORATE GOVERNANCE UNDERSTANDING: AN APPLICATION
CARRIED OUT IN THE AREA OF TRB1*

Yrd. Doç. Dr. Özcan DEMİR

Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü

Eray Ekin SEZGİN

Fırat Üniversitesi Sos.Bil.Enst. Sağlık Kurumları Yöneticiliği Doktora Öğrencisi

Özet

Kurumsallaşma ya da Kurumsal Yönetim Kavramı gün geçtikçe önemi artan bir yapı olarak iş dünyasında yerini almaktadır. Kurumsal yönetimin işletmelerin yönetimlerinde önemli değişikliklere neden olduğu bilinmektedir. Bu değişiklikler öncelikle, işletmede uygulanan bilgi sisteminde ve muhasebe uygulamalarında kendini göstermektedir. Muhasebe uygulamalarının kurumsal özellikleri, bilgi ve raporlama sisteminde ortaya çıkmakta ve bu bilgilerin güvenilir, kolay anlaşılabilir ve ulaşılabilir olması önem taşımaktadır. Kurumsal yönetimin temel bileşenleri olan şeffaflık, hesap verebilirlik, eşitlik ve sorumluluk kavramları sadece işletme yönetim kültürü açısından değil, kamu yönetimi alanında da etki ve öneme sahip konulardandır.

Kurumsal Yönetimin sağlıklı bir şekilde uygulanmasında muhasebe meslek mensuplarına önemli roller düşmektedir. Meslek mensupları görevlerini kanunlar çerçevesinde yaparken, bunlar aynı zamanda kurumsal yönetimin uygulanmasına da zemin oluşturmaktadırlar.

Günümüzde, Kurumsal yönetim sadece büyük işletmeler için değil aynı zamanda KOBİ'ler açısından da büyük bir önem arz etmeye başlamıştır. Özellikle işletmelerin sürekliliği, sermayenin halka açılması ve yeni ortaklar alınarak işletmelerin ve iş hacimlerinin büyütülmesi gibi unsurlar kurumsallaşmanın farkındalığını oluşturmuş ve işletmelerin bu alana daha fazla eğilim göstermelerine yol açmıştır.

Çalışmanın kapsamını; TRB1 bölgesinde üretim alanında faaliyet gösteren işletmeler oluşturmuştur. İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışı, muhasebe fonksiyonunu yerine getiren bağımlı ve bağımsız meslek mensuplarına yüz yüze anket yapılmış ve gerçekleştirilmiştir. Çıkan sonuçlar meslek mensuplarının kurumsal yönetimin farkındalığı içerisinde oldukları ve

kurumsal yönetim kavramlarına yoğun şekilde katılımlarının olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: TRB1, Kurumsal Yönetim, Muhasebe, Muhasebe Mesleği

Abstract

Institutionalization or the Concept of Corporate Governance takes its place in the business World as a being the importance of which increases day by day. It is known that the corporate governance has caused important changes in the managements of the establishments. These changes are primarily seen in the information system and accounting applications applied in the establishment. The modern features of the accounting applications appear in the information and reporting system and it is important that the information is reliable, comprehensible and accessible. The basic components of Corporate Governance, transparency, accountability, equality and responsibility concepts are not only important in terms of the culture of the establishment management but also they have the effect and importance on the area of public administration.

The people working in the field of accounting have important roles for the healthy application of Corporate Governance. As the members of this profession do their jobs within the frames of law, they also form the basis for the application of corporate governance.

Today, corporate governance is not only important for the big businesses, but also it has importance for the small and medium sized enterprises. Especially, such factors as the continuity of the businesses, the public offering of the capital and the enlargement of the businesses and their turnover by taking new partners have raised awareness of institutionalization and have caused the businesses to incline on this field more.

The scope of the study consists of the businesses operating in the field of production in TRB1 area. The corporate governance understanding of the businesses are carried out by the face-to-face surveys with the dependent and independent members of the profession doing the accounting in the businesses. The results have shown that the employees are aware of the corporate governance and they have a keen participation in the concepts of corporate governance.

Key Words: TRB1, Corporate Governance, Accounting, Accounting Profession

1.GİRİŞ

Günümüz iş dünyasında yaşanan gelişmeler, işletmelerin aile işletmeleri yapısından sermaye işletmeleri haline dönüşümünü gerektirmiş olup bu da kurumsallaşma kavramının yaşamlarına girmesini zorunlu kılmıştır. Kurumsallaşma ile beraber işletmelerde, sermayelerinin yönetimi, işletme ile ilgili stratejik kararların alınması, iyi eğitilmiş, deneyimli, işletme kültürünü ve çıkarlarını ön plana alan yöneticilerin örgüt içerisinde istihdamını gerektirmiştir.

Kurumsallaşmayla işletmenin iş çevresinin (hissedarlar, ortaklar, personel vb.) istediği kararlar alınmakla beraber aynı zamanda dış çevrenin (finansal kurumlar, yatırımcılar vb.) de isteyebileceği güvenilir bilgilere de ulaşılmış olacaktır. Günümüzde kurumsallaşma sadece büyük işletmeler açısından önemli olmaktan çıkmış , aile işletmeleri, küçük ve orta ölçekli işletmeler için de yaşamsal öneme sahip konuların başında yer almıştır. Kurumsallaşabilen işletmeler geleceğe daha güvenli bakabilmekte, büyüme stratejilerini ve planlarını daha sağlıklı çerçeveye oturtabilmektedirler.

Kurumsallaşmanın gelişmesi ve uygulanmasında, işletme yasası ve buna uygun olarak dizayn edilmiş yönetim-organizasyon yapılarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yapı içerisinde işletmeyle hissedarlarının paylaşacakları, bilgilerin önemi yadsınamaz bir gerçektir. İşletmede iyi işleyen bir muhasebe bilgi sistemi, sadece işletmenin güncel faaliyetleri için bilgi üretmekle kalmayıp iyi işleyen bir kurumsal yapının oluşmasına da olumlu etkileri olacaktır.

Küreselleşme kavramı pek çok değişimleri ve gelişmeleri de birlikte getirmektedir. Bu değişikliklere sosyal, ekonomik, teknolojik vs. birçok etken sebep olabilmekte dolayısı ile muhasebe mesleğini de etkilemekle kalmayıp, bunun sonucunda mesleğe düşen görev ve sorumlulukları da artırmaktadır. Kısacası kurumsal yönetim anlayışını benimseyen işletmelerdeki muhasebe meslek mensuplarının görev ve sorumlulukları işletmelerinin geleceklerinin de doğrudan etkilenmesine neden olabilecektir.

Çalışmada; muhasebe ve kurumsal yönetimin ilişkisinin genel bir çerçevesi çizildikten sonra, muhasebe mesleği ve muhasebe bilgi sisteminin kurumsal yönetim anlayışına etkileri anlatılmaya çalışılmıştır. Böylece, çalışmanın teorik yapısı oluşturulmuştur. Bu yapı oluşturulurken güncel literatürler taranmış kurumsallaşma ve muhasebe konusunda yurt içi ve yurt dışı pek çok kaynağa ulaşılmış ve bunlara makalede yer verilmiştir.

Çalışmanın uygulama bölümü; kurumsal yönetim anlayışının TRB1 bölgesinde faaliyette bulunan 384 sanayi işletmesinde, bağımlı veya bağımsız olarak çalışan muhasebe elemanlarına yapılan anket ve bunun değerlendirilmesinden oluşmaktadır. Bağımlı çalışan meslek mensubu, sadece bir işletmenin muhasebe çalışanı olarak ifade edilmekte olup, bağımsız meslek mensubu ise muhasebe mesleğini profesyonel olarak yerine getiren, mali müşavirlerden oluşmaktadır. Çalışmada işletmeler ve onların muhasebe yapılarıyla ilgili genel bilgiler sunulduktan sonra kurumsal yönetim anlayışı, bu konudaki bilgi düzeyleri ve farkındalık seviyeleri istatistiki yöntemlerle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. MUHASEBE VE KURUMSAL YÖNETİM

2.1 Muhasebe Açısından Kurumsal Yönetim Anlayışına Hakim Olan İlkeler

Etkili bir kurumsal yönetimin oluşturulabilmesi için, yönetim anlayışının bir takım kriterleri yerine getirmesi gerekmektedir. Finansal alanda yaşanan

olumsuzlukların arkasında yatan temel neden olarak kurumsal yönetimdeki başarısızlıklar gösterilmektedir (Shelton, 1998:2).

Özellikle Genel kabul gören tüm uluslararası kurumsal yönetim yaklaşımlarında, “eşitlik”, “şeffaflık”, “hesap verebilirlik” ve “sorumluluk” kavramları ön plana çıkmakta, bu kavramlar etrafında şekillendirilen standartlar kurumlar için yol gösterici olmaktadır (Şehirli, 1999, s.26).

2.1.1 Şeffaflık

Kurumsal yönetim anlayışı içinde şeffaflık ilkesi; işletmenin finansal performansı, yönetimi ve hissedarlık yapısı hakkındaki yeterli, doğru ve kıyaslanabilir bilginin zamanlı bir şekilde açıklanmasını ifade etmektedir. Kurumsal yönetimin şeffaflık ilkesi ile işletmeler, ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere işletme ile ilgili finansal ve finansal olmayan tüm bilgileri, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle, kolay erişilebilir bir şekilde kamuya duyurmalıdırlar. Şeffaflık ilkesiyle işletmelerin kamuyu aydınlatmalarının geliştirilmesi, işletme ile menfaat ilişkisi içinde bulunan çıkar gruplarına bilgi akışının artırılması ve hızlandırılması amaçlanmaktadır (Paslı, 2005, s.74-76).

Şeffaflık, piyasa katılımcılarının bir firma veya bir ülkeyi diğerinden ayırmak ve riskleri tanımlayabilmek için gereken bilgiyi elde etmelerini sağlamak suretiyle, kaynağın etkin dağılımına da katkıda bulunmaktadır. Ayrıca şeffaflık, katılımcıları piyasa beklentileri hakkında bilgilendirmekte, belirsizlik zamanlarında piyasalarda istikrarın sağlanmasına yardımcı olmakta ve açıklanan politikaların etkinliği konusunda katkı sağlamaktadır. Özellikle şeffaflık, bir taraftan işletmelerin bağımsız denetimi ve düzenleyici kurullara bildirmek zorunda oldukları açıklamalarda etkin sermaye piyasalarının belkemiğini oluştururken, diğer taraftan, hem yatırımcıların değerlendirmelerine ve hem de yöneticilerin kendi şirketlerine ilişkin kararlarına temel oluşturmaktadır (Abdioğlu, 2007, s.20-21).

2.1.2 Hesap Verebilirlik

Hesap verebilirlik ilkesi, menfaat sahipleri ile ilgili konulara değinmekte ve işletme ile menfaat sahipleri arasındaki ilişkilerin düzenlenmesine yönelik ilke ve kuralları içermektedir (Abdioğlu, 2007, s.22).

Kurumsal yönetim uygulamalarında hesap verebilirlik ilkesi; işletme yönetimine ilişkin kural ve sorumlulukların açık ve tam bir şekilde tanımlanmasını, yönetim ile hissedar menfaatleri arasındaki paralelliğin yönetim kurulu tarafından takip edilmesini ifade etmektedir. Hesap verebilirlik, karar veren ve faaliyette bulunan tüm kişilerin, verdikleri kararlar ve yaptıkları faaliyetlerden sorumlu olmaları ve hesap verme zorunluluğunu ifade eden bir ilke olarak karşımıza çıkmaktadır. Hesap verebilirlik ilkesi, hem sorumluluk hem de şeffaflık ilkeleri ile iç içe geçmiş olarak pay sahiplerinin ve işletme faaliyetleri ile ilgili tüm grupların, işletme yönetiminin aldığı kararları ve yapılan uygulamaları sorgulamasını ve yargulamasını da sağlamaktadır. Bu ilke özellikle, alınan kararların doğruluğunu kanıtlama ve sorumluluğunu kabullenme gerekliliğine işaret etmektedir (Altın, 2006, s.32). Finansal tabloların ve yönetimin işleyişinin doğruluğunu saptamak ve gerçeği araştırmak anlamına gelen

denetim, kurumsal yönetimin tam olarak gerçekleştirilebilmesi için bir araçtır. Çünkü denetimin toplumdaki rolü, iş yaşamında sürekli güven ortamının sağlanması açısından önemlidir (Percy; 1997:4).

2.1.3 Adillik veya Eşitlik

Adillik veya eşitlik ilkesi, pay sahiplerinin hakları ve pay sahiplerinin eşit işleme tabi olması konularına yer vermektedir (Abdioğlu, 2007, s.23). Bu ilke, azınlık hissedarlar ve yabancı ortaklar da dâhil olmak üzere hissedar haklarının korunmasını ve yapılan sözleşmelerin uygulanmasını içermektedir (Yenigün, 2008, s.10).

Bu ilkede, pay sahiplerinin bilgi alma ve inceleme hakkına, genel kurula katılım ve oy verme hakkına, kar payı alma hakkına ve azınlık haklarına ayrıntılı olarak yer verilmesinin yanında pay sahipliğine ilişkin kayıtların sağlıklı olarak tutulabilmesi ve payların serbestçe devri ve satışı konuları ile pay sahiplerine eşit işlem ilkesi gözetilmektedir (Abdioğlu, 2007, s.23).

2.1.4 Sorumluluk

Sorumluluk ilkesi, işletmenin tüzel kişiliğinin, şirketin yönetim kurulunun ve yöneticilerinin karar ve eylemlerinin ilgili mevzuata, toplumsal ve etik değerlere uygunluğunun sağlanmasını ifade etmektedir. Sorumluluk ilkesinin amacı, şirket faaliyetlerinin, kanunlara ve toplumsal değerleri yansıtan düzenlemelere uygunluğunu güvence altına almaktır. Ayrıca bu ilkede, yönetim kurulunun işlevleri, görev ve sorumlulukları, faaliyetleri, oluşumu ile yönetim kuruluna sağlanan mali haklar ve yönetim kurulunun faaliyetlerinde yardımcı olan komitelere ve yöneticilere ilişkin açıklamalar da yer almaktadır (Abdioğlu, 2007, s.23).

Kurumsal yönetim anlayışında sorumluluk ilkesi ile işletme faaliyetlerinin, kanunlara ve toplumsal değerleri yansıtan düzenlemelere uygunluğunu güvence altına almak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda işletmelerin faaliyet sonuçlarını ortaya koyan muhasebe bilgi sisteminden sağlanan finansal rapor ve beyanların kanuni esaslara (vergi mevzuatı, SPK mevzuatı gibi) uygun olarak düzenlenmesi veya uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun bir raporlamanın yapılmasında, muhasebe bilgi sistemi sorumluluk taşımaktadır (Dinç ve Abdioğlu, 2009, s.167).

2.2 Muhasebe Mesleği ve Kurumsal Yönetim İlişkisi

Muhasebe mesleği; karmaşık ve sürekli gelişen bir bilgi yapısını içeren, uygulamada karşılaşılan sorunların çözümünde mesleki yargı kullanan, toplum yararına hizmet eden mesleki bir sorumluluk taşıyan meslek grubu olarak tanımlanmaktadır. Meslek mensupları karşılaştıkları sorunlara çözüm yolları ararken muhasebenin temel kavramları ve ilkelerinden hareketle mesleki yargılarını kullanmalarının yanında, gelişen ve değişen kapsam ve niteliklerine uygun bir şekilde çağın işletmecilik anlayışı ile ekonomik ve sosyal gerekçelerine uygun bilgi üretimi gerçekleştirmektedirler (Daştan, 2001, s.3).

Mesleki etik kuralları arasında yer alan bağımsızlık, sır saklama, kamu yararı ve tarafsızlık gibi kavramlarla, kurumsal yönetim ilkelerinin aynı kaynaktan beslendiği görülmektedir. Bu noktada meselenin özü söz konusu ilkelere uyum ve uyumun

kontrolüne kalmaktadır. Bu nedenle TÜRMOB tarafından meslek mensupları üzerine yeterli ve gerekli denetimin yapılması, sorunların varlığı halinde disiplin yönetmeliğine uyumun sağlanması önemli bir hal almaktadır. Çünkü kurumsal yönetim ilkelerine uyum, hem mesleki kuruluşlar, hem meslek mensupları hem de işletmeler açısından son derece gerekli görülmektedir (Daştan, 2010, s.13). Aşağıda Tablo 1’de kurumsal yönetim ilkeleri ile meslek etiği kuralları yer almaktadır:

Tablo 1: Mesleki Davranış Kuralları ve Kurumsal Yönetim İlkeleri

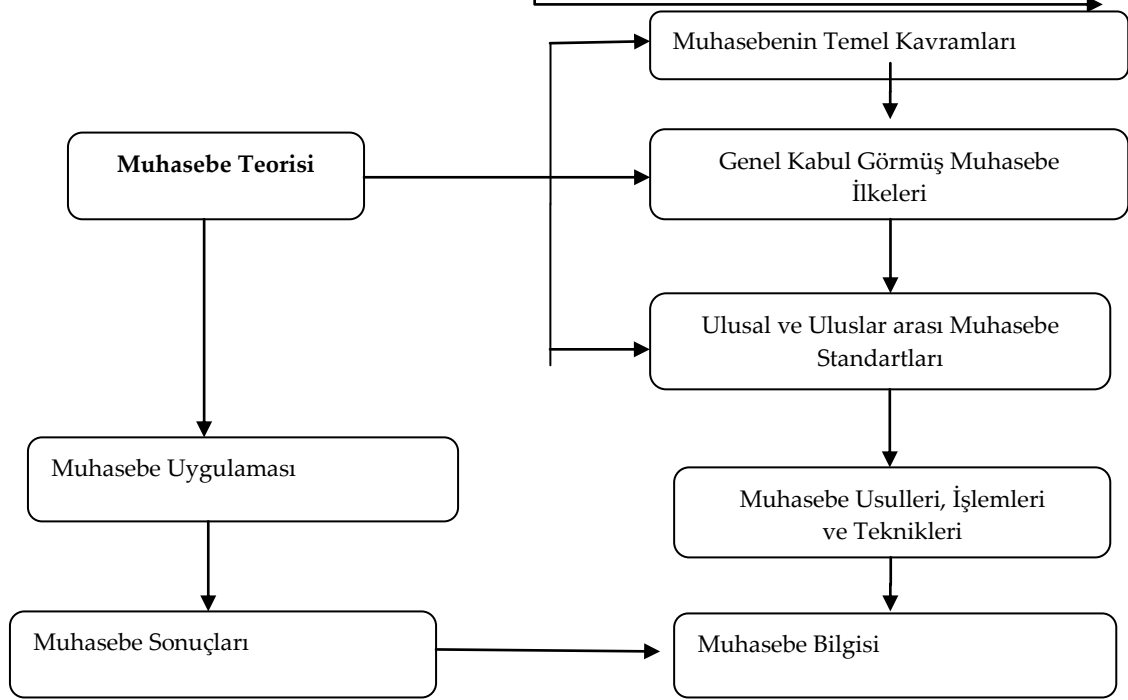
Kurumsal Yönetim İlkeleri	Mesleki Davranış Kuralları
Adil Davranma	Bağımsızlık
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	Dürüstlük ve Tarafsızlık
Hesap Verebilirlik	Genel Standartlar
Sorumluluk	Standartlara Uygun Davranma
	Muhasebe İlkeleri ile Uyum
	Sır Saklama
	Şarta Bağlı Ücret
	Meslek Onuru ile Bağdaşmayan Davranışlar
	Reklam Yasağı
	Komisyon ve Bilirkişi Ücreti
	Meslek Unvanı ve Şirketleşme
	Meslek Ahlakı ile İlgili Yaptırımlar

Kaynak: Dölen, 2012, s.124

2.3 Muhasebe Bilgi Sistemi ve Kurumsal Yönetim İlişkisi

Muhasebe bilgi sistemi, işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları ile ilgilenen kişi ve kurumlara bilgi sağlayan bir sistemdir. Muhasebe bilgi sisteminin çıkar gruplarının farklı ihtiyaçlarını karşılaması, doğru, güvenilir ve zamanında bilgilerle raporlar hazırlanmasıyla mümkün olabilmektedir. Bütün bunların sağlanabilmesi için, muhasebenin ürettiği belge ve raporların genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre hazırlanmış olması gerekir. Ayrıca Muhasebe uygulamalarının çağdaş özellikleri, bilgi ve raporlama sisteminde ortaya çıkmakta ve bu bilgilerin güvenilir, kolay anlaşılabilir ve ulaşılabilir olması büyük bir önem taşımaktadır (Dinç ve Abdioğlu, 2009, s.164-165). Finansal tablolarda yarattıkları etkiler nedeniyle muhasebe politikalarının seçimi, işletme ile ilgili taraflarca alınan kararları da etkilemektedir. (Aygün ve Varıcı, 2013, s.170).

Muhasebenin temel kavramları, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile ulusal ve uluslararası muhasebe standartları olarak ifade edilmektedir. Muhasebe bilgilerinin, muhasebe kuramı ile ilişkisi Şekil 1’de sunulmuştur:

Şekil 1. Muhasebe Kuramı ve Muhasebe Bilgisi

Kaynak: Dölen, 2012, s.128

İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışının uygulama sonuçlarının gözlemlenmesinde ve değerlendirmelerin yapılabilmesinde, muhasebe bilgi sistemi içerisinde üretilen ve finansal raporlar aracılığıyla sunulan bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. Kurumsal yönetim, şirketlerin faaliyetlerini, planlarını, hedeflerini, verimliliklerini ve performanslarını değerlendiren ve kontrol eden bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgiyi zamanında ve gerekli yerlere ulaştıran muhasebe bilgi sistemi, kurumsal yönetim uygulamalarının, işletme içerisinde gelişmesi ve yaygınlaşması açısından son derece önemli bir araç olmaktadır. Bilgi üretiminden sağlanabilecek faydanın üst seviyelerde olabilmesi, bilginin güvenilir zamanlı ve gereksinmelere uygun olarak üretilmesi ile mümkün olacaktır.

Muhasebe uygulamalarının çağdaş özellikleri, bilgi ve raporlama sisteminde ortaya çıkmakta ve bu bilgilerin güvenilir, kolay anlaşılabilir ve ulaşılabilir olmasının büyük bir önem taşımasının nedeni kurumsal yönetimin büyük ölçüde, bu özelliklere sahip bir bilgi sisteminden güç almasından kaynaklanmaktadır (Aysan, 2007, s.18-19). Etkin kurumsal yönetim uygulamalarına sahip işletmelerde yatırımcılar açısından işletme lehine güven tesis edilmesi ve işletme sermaye maliyetinin düşürülmesi sağlanmakta ve işletmenin performansı ve karlılığı artmaktadır (Metiner, 2006, s.103). İşletmelerin başarılı olmaları, dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilmeleri, kurumsal olarak yönetilebilmeleri ve üst yönetimin isabetli kararlar alabilmesi ancak etkin bir

muhasabe sisteminin varlığına ve muhasabe bilgi sistemince üretilen bilgilerin kullanılmasına bağlı olacaktır. (Şaklak ve Buran, 2010, s.7).

3. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ ÖN BİLGİLER VE BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın temel amacı; küreselleşen dünyamızda işletmelerin yönetim biçimindeki büyük değişiklikler yaşanmaya başlanması muhasabe meslek mensuplarının kurumsal yönetim ilkelerini ne düzeyde kullandıkları tespit etmektir. Bununla birlikte işletmede uygulanan bilgi sisteminin ve bu sistemin dayandığı muhasabe ilke ve uygulamalarının kurumsal yönetim uygulamalarına olumlu etkisi olup olmadığını ortaya çıkarmaktır. Bu amaçlara ulaşabilmek için, muhasabe meslek elemanlarının kurumsal yönetim kavram ve ilkelerini ne ölçüde algıladıkları ile hangi bilinçle hareket ettikleri belirlemektir. Muhasebe meslek mensuplarının mesleki unvan ve tecrübelerini dikkate alarak kurumsal yönetim anlayışındaki sorumlulukları ortaya konulmaya çalışılacaktır.

3.2 Araştırmanın Hipotezleri

H1: Kurumsal Yönetim de, Muhasebe işlevinin önemi meslek mensupları tarafından bilinmektedir.

H2: Meslek mensupları kurumsal yönetim farkındalığına sahiptirler.

H3: Yeni TTK Kanunu ve Muhasebe standartlarının uygulamaya geçmesi kurumsal yönetimin önemini artırmıştır.

H4: Eğitim ve tecrübelerin artması kurumsal yönetim farkındalığının artmasında önemli bir faktördür.

H5: Kurumsal yönetim anlayışı ve ilkelerinin işletme yönetimlerinde uygulanması anlayışı benimsenmektedir.

3.3 Araştırmanın Yöntemi ve Kapsamı

Araştırmada ilk olarak çalışmanın geçerliliğini sağlamak amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Elde edilen bilgi ve bulgulara dayanarak çalışmanın kurumsal çerçevesi belirlenmiştir. Daha sonra ortaya konulan kurumsal çerçeveden hareketle, bir alan araştırması yapılmıştır. Daha sonra araştırmaya temel teşkil eden veriler kurumsal yönetim anlayışında TRB1 bölgesindeki muhasabe meslek elemanlarının tutumunu belirlemek amacıyla hazırlanmış bir ankette toplanmıştır. Anketten elde edilen veriler, istatistiki veriler kullanarak güvenilirlik testine tabi tutulmuştur.

Araştırmada, kurumsal yönetim görüş puanı ve sorumluluk puanı olarak iki ölçek kullanılmıştır. Kurumsal yönetim görüş puanları ölçeğinin güvenilirliğinin test edildiği Cronbach Alfa Katsayısı 0,845, kurumsal yönetim sorumluluk puanları ölçeğinin ise Cronbach Alfa Katsayısı 0,900'dür. Bu sonuçlar anketin güvenilirliğini kanıtlamaktadır.

3.4 Evren ve Örneklem

Bu çalışma TRB1 (Elazığ, Malatya, Bingöl, Tunceli) bölgesindeki sanayi işletmelerinde faaliyette bulunan bağımlı ve bağımsız muhasabe elemanlarının

kurumsal yönetim anlayışındaki değerlendirmeye yönelik olarak uygulanmıştır. Çalışma TRB1 bölgesinde Malatya 417, Elazığ 263, Bingöl 10 ve Tunceli' deki 11 sanayi işletmesi üzerine gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın amaçlarına en uygun örneklem hacminin belirlenebilmesi için; n, örneklem hacmi; N, evren hacmi; t, güvenilirlik düzeyine ait tablo değeri, p ve q sırasıyla ilgilenilen olayın görülme ve görülmemeye olasılıkları ve d, duyarlılık düzeyi olmak üzere,

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{((N-1) \cdot d^2) + (t^2 \cdot p \cdot q)}$$

Bu formüle göre; %95 güvenilirlikle N=701, z=1,96, p=q=0,5, ve d=0,05 alınarak en uygun örneklem hacmi n=248 olarak hesaplanmıştır. Gözlem birimlerinin anketi cevaplamama durumu ve geçersiz sayılacak anketler düşünülerek örneklem hacmi 403 olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın ana kütesini oluşturan 701 işletmenin 403'ü basit tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. 12 işletme anketi cevaplamamıştır. 5 anket ise geçersiz sayılmıştır. Bu nedenle, analizler 384 anketten elde edilen veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

3.5 Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

3.5.1 Araştırmaya Katılan Muhasebe Meslek Mensupları Hakkında Kişisel Bilgiler

Araştırma bulgularının değerlendirilmesine ilk olarak, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensupları hakkında genel bilgiler verilecektir.

3.5.1.1 Mesleki Durumlarına Yönelik Bilgiler

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Muhasebe Elemanlarının Mesleki Konumu

İşyerindeki Konum	Sayı	Yüzde
Bağımlı olan meslek mensupları	266	69,2
Bağımsız meslek mensupları	118	30,8
Toplam	384	100

Tablo 2 incelendiğinde Anketimizi yaptığımız 384 işletmenin 266 tanesinde muhasebe elemanları sorularımızı yanıtlarken, 118 adet işletmede ön muhasebe tutulmakta olup buradaki anketimizi işyerinin muhasebesini tutan serbest muhasebeci ve mali müşavir tarafından yanıtlanmıştır. Bağımsız meslek mensubu olarak nitelendirdiğimiz bu grubun anketimizi yanıtlarken müşterisi olan işletmenin durumunu göz önüne alarak yanıtlar vermesi istenmiştir. Anketi yanıtlayanların %69,2'lik bölümünün işletmenin çalışanı olduğunu düşündüğümüzde anketlerin işletmeyi bilen tanıyan kişiler tarafından yapıldığı görülmektedir.

3.5.1.2 Araştırmaya Katılan Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Tecrübeleri

Tablo 3: Araştırmaya Katılanların Mesleki Tecrübeleri

Mesleki Tecrübe	Sayı	Yüzde
2-5 yıl	35	9
5-10 yıl	71	18
10-20 yıl	142	37
20 yıl ve daha fazla	135	35,8
Cevapsız	1	0,2
Toplam	384	100

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan meslek mensuplarının %35,8'lik bir oranla 20 yıl ve daha fazla mesleki tecrübeye sahip olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla yanıt verenlerin mesleki tecrübelerini ifade edersek; %37'lik kısmı 10-20 yıl, %18'lik kısmı 5-10 yıl ve son olarak %9'luk kısmı ise 2-5 yıl arasında mesleki tecrübeye sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanların %0,2'si ise mesleki tecrübelerini belirtmemiştir. Bu sonuçla birlikte araştırmada kullanılan verilerin, tecrübeli kişiler tarafından oluşturulduğu söylenebilir.

3.5.1.3 Araştırmaya Katılan Muhasebe Meslek Mensuplarının Eğitim Durumu Dağılımı

Tablo 4: Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumları

Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde
Lise ve Dengi Okullar	65	17
Ön Lisans	141	37
Lisans	158	41
Lisansüstü	20	5
Toplam	384	100

Tablo 4'de ki dağılımlara baktığımızda en yüksek payın %41'lik bir payla lisans mezunlarına ait olduğu görülmektedir. Bu oranı %37 ile ön lisans mezunları izlemektedir. %5'lik bir kesiminde lisansüstü eğitime sahip oldukları tespit edilmiştir. Anketimizde %17'lik bir payın ise lise ve dengi okul mezunlarından teşekkül ettiği görülmektedir. Yanıtlayıcı kitlenin büyük bir bölümünün üniversite mezunu olması

ankete ciddi yaklaşıldığı konusunda bir gösterge teşkil etmekle beraber, lise ve dengi okullar mezunu yanıtlayıcılarında özellikle mesleki tecrübeleriyle ankete olumlu katkıları olduğu düşünülmektedir.

3.5.2 Kurumsal Yönetim ile İlgili Genel Kavramlar

Araştırmanın amaçlarından biri de muhasebe meslek elemanlarının, muhasebe mesleğini yerine getirmeleri sırasında kurumsal yönetim kavramını ne ölçüde algıladıklarını belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde meslek mensuplarının kurumsal yönetim uygulaması hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek için sorular sorulmuştur. Anketimizde kurumsal yönetim bilgi düzeyindeki sorularımızla yanıtların %80'ler ve üzerinde çıkması işletmelerin muhasebesiyle ilgili tarafların kurumsal yönetim farkındalığına ulaştıklarının bir göstergesidir.

Tablo 5: Kurumsal Yönetim Bilgi Düzeyleri

Kurumsal Yönetim Bilgi Düzeyleri	Cevap	Sayı	Yüzde
Kurumsal yönetim uygulamaları hakkında bilgi sahibimisiniz?	Evet	300	78
	Hayır	80	21
	Cevapsız	4	1
	Toplam	384	100
Kurumsal yönetim uygulamaları şirketler için önemlidir?	Evet	342	89
	Hayır	8	2
	Fikrim Yok	30	8
	Cevapsız	4	1
	Toplam	384	100
Kurumsal yönetim anlayışı ve ilkeleri (SPK ve OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, İMKB düzenlemeleri) sizce işletmelerce uygulanmalı mıdır?	Evet	336	88
	Hayır	42	11
	Cevapsız	6	1
	Toplam	384	100

3.5.3 Muhasebe Meslek Mensuplarının Kurumsal Yönetim İle İlgili Kavramlara Bakış Tarzlarının İncelenmesi

Önermeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Muhasebe sisteminden sağlanan bilgiler, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanma sonuçlarının ölçümünde bir araçtır.	0		5	1	17	4	25	7	337	88
Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulandığı işletmelerde muhasebe mesleği kurumsal yönetim faaliyetlerine doğrudan katkı sağlamaktadır	1	0,2	5	1	19	4	115	30	249	65
Kurumsal yönetim anlayışına işlerlik kazandırmak muhasebe meslek mensuplarının sosyal sorumluluğundadır.	2	0,5	3	1	30	7	100	26	249	65
Yeni TTK'nın muhasebe meslek elemanlarına muhasebe standartlarına uyma zorunluluğu getirmesi işletmelerde kurumsal yönetim anlayışını geliştirir.	3	1	7	1	24	6	89	23	261	68
Muhasebe meslek elemanlarının meslek etiğini dikkate almaları kurumsal yönetim anlayışına katkı sağlar.	2	0,5	5	1	25	6	71	18	281	73
İşletmelerdeki Muhasebe meslek elemanları kurumsal yönetim anlayışına yönelik muhasebe uygulamalarına giren bilgilerin değerlendirilmesine özen göstermelidir.	2	0,5	11	2	56	14	98	25	217	57
Kurumsal yönetim uygulamaları güçlü bir finansal bilgi ve raporlama sistemi ile desteklenmelidir.	6	1	29	7	40	10	132	34	177	46
Kurumsal yönetim anlayışı işletmelerde muhasebe uygulayıcılarının, muhasebe standartları ile muhasebe alanında kötü niyetli uygulamaların azaltılmasında katkı sağlar.	4	1	21	5	22	6	104	27	233	61
İşletmelerin kurumsal yönetim uygulamalarında muhasebe meslek mensuplarına düşen temel görevi, bilgileri gerçeğe uygun hazırlamak ve ilgililere sunmaktır.	10	2	23	6	75	19	108	28	168	44

Tablo 6: Muhasebecilerin Kurumsal Yönetim İle İlgili Görüşleri

Araştırmaya katılanlar önermelerimize yüksek oranda katılım göstermişlerdir. “Muhasebe sisteminden sağlanan bilgiler, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanma sonuçlarının ölçümünde bir araçtır.” Önermesi %95’lik oranda bir katılımı tasdik edilmiştir. Buradan yola çıkarak kurumsal yönetim uygulamalarında muhasebe bilgi sisteminin önemi göz önüne çıkmaktadır. Yine aynı kapsamda “Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulandığı işletmelerde muhasebe mesleği kurumsal yönetim faaliyetlerine doğrudan katkı sağlamaktadır.” Önermesine toplam katılım %95 oranında gerçekleşerek, bir önceki önermeyle paralel sonuç çıkmıştır. Buradan çıkarılan sonuçla muhasebe mesleğinin kurumsal yönetimin en önemli araçlarından birisi olduğu söylenilebilir.

Kurumsal yönetime işlerlik kazandırmanın muhasebe meslek mensuplarının sosyal sorumluluğu olduğu anketimize katılanların %91’i tarafından onaylanmıştır. Muhasebe kurumsal yönetim açısından en önemli vasıtalardan biri ise onu iyi bir şekilde uygulamakta pek tabii ki muhasebe meslek mensuplarının sosyal sorumlulukları arasında yer alacaktır.

Meslek mensuplarının yeni TTK’nun getirdiği standartlara uygun davranışların işletmelerde kurumsal yönetim algısında olumlu değişim gerçekleştireceği, ilgili önermeye yapılan %91’lik katılımı ifade edilmiştir. Yasal düzenlemelerin yapısal değişimlerde yapabileceği etkiyi meslek mensuplarının ifadesinden görmekteyiz.

Muhasebe meslek mensuplarının kurumsal yönetim anlayışına yönelik muhasebe uygulamalarına giren bilgilerin değerlendirilmesine özen göstermeleri ve meslek etiğinin ile kurumsal yönetime olumlu katkılarının bulunacağı önermelerine %82’ler seviyesinde katılım gösterilmiştir. Buradan hareketle muhasebe meslek mensuplarının, kurumsal yönetimde işlerinin önemini farkındalığı içerisinde olduklarını söyleyebiliriz. Bu kapsamda, muhasebe meslek mensuplarına düşen temel görevin, bilgilerin gerçeğe uygun hazırlanması ve ilgililere sunulması önermesine katılım %72’lik bir değerle katılım gerçekleşmesi yukarıda bahsettiğimiz muhasebe meslek mensuplarının kurumsal yönetimdeki rollerinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Anketi, yanıtlayan meslek mensuplarının %80’lik bir kısmı kurumsal yönetim uygulamalarının güçlü bir finansal bilgi ve raporlama sistemi ile desteklenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Kurumsal yönetimin iyi işlemesi için İşletmelerde iyi örgütlenmiş bir muhasebe seviyesi, sağlıklı bir bilgi üretimi ve rapor sistemine ihtiyaç duyulmaktadır.

İşletmelerde muhasebe uygulayıcılarının, muhasebe standartları ile muhasebe alanında kötü niyetli uygulamaların azaltılmasında katkı sağlayacağı ilgili önermeye sunulan %88’lik katılımı ifade bulmuştur. Meslek mensuplarının uygulamaya giren standartların muhasebede kötü niyetli uygulamaları azaltacağı ve bunda hem mesleğe kurumsal yönetime olumlu bir etkisi olacağı konusunda inanç taşımaktadırlar.

3.6 Muhasebe Meslek Mensuplarının Kurumsal Yönetim İle İlgili Görüşlerinin Mesleki Kanunlarına Göre T-Testi Sonuçları

Tablo 7: T-Testi Sonuçları

	Mesleki Unvan	N	Ortalama	ss	t	P
Muhasebe sisteminden sağlanan bilgiler, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanma sonuçlarının ölçümünde bir araçtır.	Bağımlı	266	1,19	0,57	-0,05	0,96
	Bağımsız	118	1,19	0,57		
Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulandığı işletmelerde muhasebe mesleği kurumsal yönetim faaliyetlerine doğrudan katkı sağlamaktadır.	Bağımlı	266	1,43	0,64	-0,68	0,50
	Bağımsız	118	1,48	0,75		
Kurumsal yönetim anlayışına işlerlik kazandırmak muhasebe meslek mensuplarının sosyal sorumluluğundadır.	Bağımlı	266	1,43	0,70	-1,17	0,24
	Bağımsız	118	1,53	0,75		
Yeni TTK'nın muhasebe meslek elemanlarına muhasebe standartlarına uyma zorunluluğu getirmesi işletmelerde kurumsal yönetim anlayışını geliştirir.	Bağımlı	266	1,38	0,69	-2,31	0,02
	Bağımsız	118	1,58	0,88		
Muhasebe meslek elemanlarının meslek etiğini dikkate almaları kurumsal yönetim anlayışına katkı sağlar.	Bağımlı	266	1,35	0,67	-1,05	0,29
	Bağımsız	118	1,43	0,80		
İşletmelerdeki Muhasebe meslek elemanlarının kurumsal yönetim anlayışına yönelik muhasebe uygulamalarına giren bilgilerin niteliğine özen göstermelidir.	Bağımlı	266	1,61	0,86	-1,51	0,13
	Bağımsız	118	1,75	0,89		
Kurumsal yönetim uygulamaları güçlü bir finansal bilgi ve raporlama sistemi ile desteklenmelidir.	Bağımlı	266	1,89	1,04	1,37	0,17
	Bağımsız	118	1,74	0,88		
Kurumsal yönetim anlayışı işletmelerde muhasebe uygulayıcılarının, muhasebe standartları ile muhasebe alanında kötü niyetli uygulamaların azaltılmasında katkı sağlar.	Bağımlı	266	1,59	0,87	-0,15	0,88
	Bağımsız	118	1,60	0,97		

Tablo 7 incelendiğinde Muhasebe Meslek Mensuplarının Kurumsal Yönetim ile ilgili görüşler için sunulan önermelere yüksek düzeyde katılım oranları gerçekleşmiştir. En yüksek katılım derecesi, muhasebe bilgi sisteminden sağlanan bilgilerin, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanma sonuçlarının ölçümünde bir araç olduğuna katılım oranı 1,19'luk bir seviyede gerçekleşmiştir. Yüksek bir oran çıkmasının nedeni soruları yanıtlayanların muhasebe bilgi sisteminin önemini bilmeleri ve bunu deklare etmelerinden kaynaklanmaktadır.

En düşük katılım seviyesi ise; İşletmelerin kurumsal yönetim uygulamalarında muhasebe meslek mensuplarına düşen temel görevi, bilgileri gerçeğe uygun hazırlamak ve ilgililere sunulması önermesinde 1,97'lik bir seviyede gerçekleşmesiyle ortaya çıkmıştır. Burada elbette yüksek bir katılım seviyesi söz konusu olmakla beraber, meslek mensupları bunun temel görev olması konusunda biraz özümseyemediklerini söyleyebiliriz. Muhasebe Meslek Mensupları açısından muhasebe sadece kurumsal yönetim için temel değil aynı zamanda işletmenin en temel fonksiyonlarından biri olarak görülmektedir.

Yüksek katılım dereceleri standart sapmalardaki düşük değerler anketimizdeki yanıtların dağılımı ve sonuçların anlamlı olduğu konusunda bizleri fikir sahibi yapmaktadır.

Muhasebe sisteminden sağlanan bilgiler, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanma sonuçlarının ölçümünde bir araç olmasında ki önem yanıtlayanların mesleki kanunlarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,05$ $p>0,05$).

Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulandığı işletmelerde muhasebe mesleği kurumsal yönetim faaliyetlerine doğrudan katkı sağladığına inanan yanıtlayanların mesleki kanunlarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,68$ $p>0,05$).

Kurumsal yönetim anlayışına işlerlik kazandırmak muhasebe meslek mensuplarının sosyal sorumluluğuna verilen önemin yanıtlayanların mesleki kanunlarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,17$ $p>0,05$).

Yeni TTK'nın muhasebe meslek elemanlarına muhasebe standartlarına uyma zorunluluğu getirmesi işletmelerde kurumsal yönetim anlayışını geliştirmesinde ki düşünülen önemin yanıtlayanların mesleki kanunlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($t=-2,31$ $p<0,05$). Bu soruya bağımsız muhasebecinin verdiği cevap puanları ($t=0,22$ 1,58) bağımlı muhasebecilerin verdiği cevap puanından (1,38) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

"Muhasebe meslek elemanlarının meslek etiğini dikkate almaları kurumsal yönetim anlayışına katkı sağlar." "İşletmelerdeki Muhasebe meslek elemanlarının kurumsal yönetim anlayışına yönelik muhasebe uygulamalarına giren bilgilerin niteliğine özen göstermelidir." "Muhasebe meslek mensupları kurumsal yönetim uygulamalarını güçlü bir finansal bilgi ve raporlama sistemi ile desteklemelidir." "Kurumsal yönetim anlayışı işletmelerde muhasebe uygulayıcılarının, muhasebe standartları ile muhasebe alanında kötü niyetli uygulamaların azaltılmasında katkı sağlar." ve "İşletmelerin kurumsal yönetim uygulamalarında muhasebe meslek mensuplarına düşen temel görevi, bilgileri gerçeğe uygun hazırlamak ve ilgililere sunmaktır." Sorularına verilen önemin yanıtlayanların mesleki kanunlarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulguları tespit edilmiştir.

Kısaca hem Bağımlı hem de Bağımsız Muhasebe Meslek Mensuplarının Kurumsal Yönetim ile İlgili görüşlerin verilen kriterlerde çok fazla bir farklılık bulunmamasına rağmen, Yeni TTK'nın muhasebe meslek mensuplarına muhasebe standartlarına uyma zorunluluğu getirmesi işletmelerde kurumsal yönetim anlayışını geliştirir sorusunda bağımsız muhasebecilerin yaklaşımının daha hassas olduğu ortaya konulmaktadır.

SONUÇLAR

Kurumsal Yönetim uygulamalarına yönelik yaptığımız bu çalışmada, işletmelerin kurumsal yönetim farkındalığına sahip oldukları görülmüştür. İşletmelerin sürekliliği ilkesinden hareket ederek, aile işletmeleri yapısından sermaye işletmeleri haline dönüşümde kurumsal yönetim anlayışının önemli bir kavram olduğu açıkça görülmektedir.

Kapalı işletmeler, halka açıldıkça daha şeffaf olmak zorunda kalacaklardır. Önceleri işletmelerin mali durumları sadece ortak ve yönetimleri ilgilendirirken, günümüzde bu bilgiler pek çok kesimin ilgi alanına girmiş bulunmaktadır. Hesap verebilirlik ve sorumluluk bugün artık sadece yönetim ve işletme ortaklarıyla sınırlı olmayıp çerçevesi daha da genişlemiş bu kavrama pek çok unsur taraf haline gelmiştir.

Kurumsal Yönetim de hiç şüphesiz muhasebe bilgi sisteminden üretilen sağlıklı bilgilere ve bilgilerin işletme ile ilgili taraflara kurumsal yönetim bileşenlerine uygun olarak sunulması gerekmektedir.

Muhasebe meslek mensuplarında eğitim ve iş tecrübesinin kurumsal yönetim algısında olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir. Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Muhasebe standartlarının uygulamaya geçmesiyle beraber, muhasebe meslek elemanlarında var olan kurumsal yönetim anlayışının tüm işletme yöneticileri ve çevrelerine daha belirgin bir şekilde yaygınlaşacağını söyleyebiliriz.

Kurumsal Yönetim işletmelerde, çağdaş bir yönetim zemini oluşturacağından dolayı diğer yönetim fonksiyonlarının da düzenli işlemlerini sağlayacaktır. İşletme yasaları adını verdiğimiz, işletmelerde herkes tarafından uyulması ve uygulanması gerekli yapıların oluşmasına katkı sağlayıp, böylece işletmelerde roller ve sermaye yapıları değişse dahi her zaman geçerli, uygulanabilir ve belirli kurallara uygun olarak çalışan bir yapı meydana gelecektir.

Kurumsal yapının oluşumunda ve uygulanmasında muhasebe meslek mensuplarına büyük görevler düşmektedir. Yapılan çalışmada, meslek mensuplarının bu görev ve sorumlulukların farkındalığına sahip oldukları tespit edilmiştir.

TRB1 bölgesinde üretim alanında yaptığımız bu çalışma, ülke sanayine göre nispeten daha küçük ölçekli işletmelerde ve onların muhasebe mensuplarıyla yapılmasına rağmen, kurumsal yönetim alanında tatmin edici sonuçların alınmasına yol açmıştır.

Muhasebe meslek mensuplarının bağımlı yada bağımsız olması kurumsal yönetim algısı ve anlayışında önemli bir farklılık göstermemektedir. Yalnız Yeni TTK'nın muhasebe meslek mensuplarına muhasebe standartlarına uyma

zorunluluğunu getirmesine, bağımsız çalışan muhasebe meslek mensuplarının daha fazla isteklerinin olduğu görülmektedir. Burada da bağımsız meslek mensuplarının mesleki etik ve saygınlığın artmasını önemsediklerini görebiliyoruz.

Yapılan, analizlerimiz ve çıkan Cronbach Alfa Katsayısı 0,845 ile araştırmamızın güvenliği tespit edilmiş aynı zamanda hipotezlerimizin doğruluğu çıkan sonuçlarla teyit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- ABDİOĞLU, H. (2007). İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı Kapsamında İç Denetimin Rolü Ve İmkb – 100 Örneği, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul.
- ALTIN U.H. (2006). Sermaye Piyasalarında Kurumsal Yönetim Kavramı Ve Türkiye Uygulaması, Yüksek lisans tezi, Gazi üniversitesi SBE, Ankara.
- AYGÜN,D ve VARICI ,İ (2013) “Finansal Tablolara ve Karar Almaya Etkiler Açısından Önemli Muhasebe Politikalar”The Journal of Academic Social Science Studies, Volume 6 Issue 7, p. 151-173, July
- DAŞTAN, Abdülkerim. (2010). “Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Kurumsal Muhasebe Etkileşimi”, Bankacılar Dergisi, Sayı:72.
- DAŞTAN, A. (2001). Meslek Ahlakı Kuralları ve Muhasebe Mesleğindeki Yeri, Yüksek Lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE, Trabzon.
- DİNÇ, E. ve ABDİOĞLU H. (2009). İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma, Balıkesir Üniversitesi SBE dergisi, cilt 12,sayı21.
- DÖLEN, T. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarının Kurumsal Yönetim Konusundaki Sorumlulukları, Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi SBE, Konya.
- PASLI, Ali. (2005). Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, İkinci Basım, Temmuz, Ankara: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları.
- PERCY, J.P. (1997). “Auditing And Corporate Governance – A Look Forward Into The 21st Century”, International Journal Of Accounting, 1(1), 3 – 12.
- SHELTON, J.R. (1998). “The Importance of Governance in The Modern Economy. New Corporate Governance for the Global International Conference”, Brussels.
- ŞAKLAK, Ö. ve BURAN, Y. (2010). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde (Kobi) Muhasebe Bilgi Sisteminin Önemi, http://www.myoos.duzce.edu.tr/dosya/cd/pdf/MYO_OS_6005.pdf (11.12.2013).
- ŞEHİRLİ, Kübra. (1999). Kurumsal Yönetim, Araştırma Raporu, Ankara: SPK Denetleme Dairesi (Yayınlanmamış Yeterlilik Etüdü).
- YENİGÜN, T. (2008). Kurumsal Yönetim ve İşletme İçi Denetim, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, İzmir.